COĞRAFYA Sınıf-11

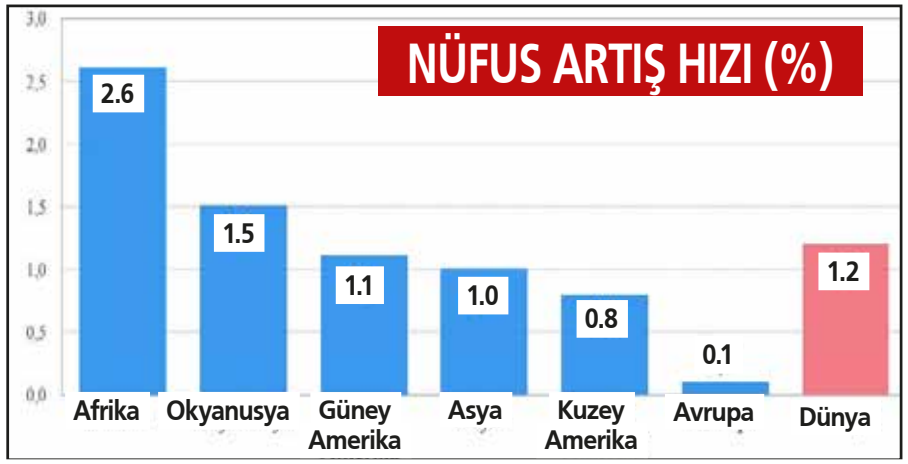
KONU NÜFUS POLİTİKALARI

Tarihin her döneminde askerî, siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda önemli bir kaynak olan nüfus, günümüzde miktar ve niteliksel özellikler bakımından önem kazanmaktadır. Bu nedenle birçok ülke, sahip olduğu nüfus üzerinden kendi toplum şartlarına ve hedeflerine uygun nüfus politikaları geliştirmişlerdir. Nüfusun miktarına ve niteliğine yönelik alınabilecek önlemlerin tümüne **nüfus politikası denir.** Geçmişte nüfus politikaları, salgın hastalıklar ve savaşlar sonucu azalan nüfusu dengelemek amacıyla uygulanırken günümüzde ülkelerin sahip olduğu ekonomik gelişmişlik seviyelerine göre şekillenmektedir.

Nüfus politikaları üçe ayrılır.

1. Nüfus Artış Hızını Azaltma: Ülkenin sahip olduğu kaynaklara oranla nüfus miktarının çok fazla olduğu ya da ekonomik büyümeye oranla nüfus artış hızının çok yüksek olduğu yerlerde nüfus artış hızının azaltmayı amaçlayan politikalardır. Genel olarak az gelişmiş ülkelerin uyguladığı bu nüfus politikası ile yaşam standartlarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Günümüzde Bangladeş, Nijerya, Endonezya ve Hindistan bu politikaları uygulayan ülkelerden bazılarıdır.

2. Nüfus Artış Hızını Artırma: Ülkenin sahip olunan kaynaklara oranla nüfusun az olduğu ya da ekonomik büyümeye oranla nüfus artış hızının düşük olduğu yerlerde nüfus artış hızını artırmaya amaçlayan politikalardır. Sosyal ve ekonomik yönden belli bir gelişmişlik seviyesine ulaşan ülkelerde nüfus artış hızının çok yavaşladığı görülür. Bu durumu sorun olarak gören ülkeler nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlar. Günümüzde bu politikaları

Dünyanın ve kıtaların 2010-2017 yılları arasındaki ortalama nüfus artış hızı (BM, 2018)

Günümüzde bu politikaları uygulayan ülkelerden bazıları, Batı Avrupa ülkelerinin büyük bir kısmıyla, Rusya, Avustralya ve Japonya'dır.

3. Nüfusun Nitelik ve Niceliğini Geliştirme: Sahip olunan kaynaklarla nüfus miktarının ya da ekonomik büyümeyle nüfus artış hızının paralel olduğu yerlerde uygulanan mevcut nüfusu koruma ve nitelik yönünden iyileştirmeyi amaçlayan politikalardır. Günümüzde bazı ülkeler, nüfusun niceliğinden ziyade sahip olduğu niteliklerin iyileştirilmesine yönelik düşüncelerle ön plana çıkmıştır. Bu tür ülkelerde amaç, mevcut nüfusun korunması ve nitelik yönünden iyileştirilmesidir. Günümüzde Meksika, Arjantin ve Güney Afrika Cumhuriyeti gibi gelişmekte olan ülkelerin büyük bir kısmı bu politikaları uygulamaktadır.

FARLI ÜLKELERDE UYGULANAN NÜFUS POLİTİKALARI

1.Nüfusu Artırmak: Almanya'nın Nüfus Politikası Almanya, doğal nüfus artış hızının düşük olması nedeniyle nüfusu azalma tehlikesi içinde olan bir ülkedir. Doğum oranlarının azalmasında kentleşme, kadınların eğitim ile çalışma hayatı içinde daha fazla yer alması ve evlenme oranlarının düşmesi gibi nedenler rol oynamaktadır.

Genç nüfusla yenilenmeme, bir ülkenin ekonomisinin geleceğini olumsuz etkileyecek bir durumdur. Çünkü çalışma çağındaki nüfusun azalmaya başlaması, sanayi ve hizmet sektöründe iş gücü açığı gibi ekonomik sorunları beraberinde getirmektedir. Çocuk başına para yardımı yaparak nüfus artış hızını artırmayı amaçlayan Alman hükûmetinin bu uygulamasına karşılık nüfus artışında istenilen seviyeye ulaşılamamıştır

2. Nüfus Artışını Azaltmak: Nijer'in Nüfus Politikası

Nijer, doğurganlık hızı yüksek ve nüfusu hızlı artan ülkelerden biridir. Eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğu ülkede işsizlik ve konut açığı gibi sorunların yanında da ülkede kuraklık ve çölleşmenin neden olduğu tarımsal üretimdeki düşüş, beslenme sorunlarının da görülmesine yol açmaktadır. Yaşanan demografik sorunlar, ülkede nüfus artış hızını azaltma politikasının uygulamasını zorunlu hâle getirmiştir. . Halkı bilinçlendirmek amacıyla aile planlamasını destekleyen radyo ve televizyon programları yayınlanmıştır. Yabancı kuruluşların da desteğiyle sağlık personelleri tarafından doğum kontrolüne yönelik çalışmalar yapılmıştır. Evlilik yaşının yükseltilmesi ve kadınların eğitim görmesi sağlanarak nüfus artış hızı düşürülmeye çalışılmıştır.

3. Nüfus Özelliklerini Geliştirmek: Endonezya'nın Nüfus Politikası

Gelişmekte olan ülkeler arasında nüfus artış hızını düşürme politikasını en başarılı uygulayan ülkelerin başında Endonezya gelir . Aile planlaması, doğum kontrol çalışmaları ve evlilik yaşının yükseltilmesi ile benzer durumdaki ülkeler için model olan Endonezya, günümüzde aile planlaması ile nüfus artış hızını kontrol etmenin yanında nüfusun nitelik ve niceliğini geliştirme politikasına da ağırlık vermektedir. Eğitime yönelik alınan karar ve uygulamalar, daha fazla kadının eğitim görmesine ve iş gücüne katılmasına imkân vermiştir.

SORU 1: Ülkelerin farklı nüfus politikaları uygulamasının başlıca nedeni nedir?

A) Kalkınma düzeyi ile nüfusun niteliksel ve niceliksel özellikleri arasında denge kurmak
B) Ortalama yaşam süresini uzatmak
C) Vergi gelirlerini arttırmak
D) Yeni iş kollarını geliştirmek
E) Çevre sorunlarını azaltmak

Cevap: A

SORU 2: Endonezya hükümeti daha az çocuk sahibi olmayı teşvik eden politikalar uygularken, Fransa 1995 yılında başlattığı nüfus politikası ile ailelerin daha fazla çocuk sahibi olmalarını teşvik etmektedir.

Bu ülkelerin birbirinden tamamen farklı nüfus politikaları izlemesi, ülkelerin aşağıdaki özelliklerden hangisi bakımından farklı olmalarıyla ilgilidir?

A) Yüz ölçümleri
B) Yeryüzü şekilleri
C) Nüfusun cinsiyet özellikleri
D) Nüfus artış hızları
E) Doğal kaynakları

Cevap: D

SORU 3: Dünya üzerinde bazı ülkelerde nüfus artış hızını arttırıcı bazı ülkelerde ise nüfus artış hızını azaltıcı politikalar izlenmektedir.

Buna göre nüfus artış hızını azaltıcı politika izleyen bir ülke için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ortalama yaşam süresi kısadır.
B) Genç nüfus oranı fazladır.
C) Ortalama yaşam süresi uzundur.
D) Kişi başına düşen milli gelir azdır.
E) Doğum oranı fazladır.

Cevap: C